

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

КАЛАШНИКОВ ГЛІБ ЮРІЙОВИЧ

УДК 342.9 (477)

**АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ У СФЕРІ БУДІВЕЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, доцент

Миськів Леся Ігорівна,

Київський міжнародний університет,

професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Гаруст Юрій Віталійович,

Сумський державний університет,

завідувач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки

кандидат юридичних наук

Іванов Антон Олександрович,

Харківський національний університет внутрішніх справ,

доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики факультету

№ 6

Захист відбудеться «23» грудня 2020 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 в Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А.

Автореферат розісланий «16» листопада 2020 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

К. М. Куркова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. З моменту проголошення незалежності Україна встала на шлях неупинного розвитку та модернізації усіх сфер суспільного життя у відповідності до міжнародних стандартів. Відкриття кордонів, повалення «залізної завіси», доступ до всесвітніх інформаційних ресурсів та інші позитивні зрушення відкрили можливості не тільки для внутрішньополітичної розбудови нашої держави, але й залучення у неї зарубіжних інвестицій. Однією із найбільш пріоритетних господарських галузей як для іноземних, так і для національних представників стало будівництво. Поки що стан зазначеної галузі як об'єкта державного регулювання обумовлений змінами в політичній, правовій та економічній сферах. Окремим видам будівництва властива особлива значущість у вирішенні завдань соціальної політики держави, спрямованої на створення сприятливих умов життя і діяльності населення, насамперед, у формі забезпечення громадян житлом.

Водночас сфера будівельної діяльності є складною за своєю структурою та змістом, що обумовлює виникнення у ній великого кола різних за своєю сутністю правовідносин. З огляду на це, ключову роль у будівельній діяльності відведено державі, яка підтримує та координує сферу будівництва за допомогою різноманітного управлінсько-владного інструментарію. До нього також відносяться адміністративні процедури, реалізації яких нині перешкоджає низка правових та організаційних проблем.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Слід відмітити, що питання адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності не було предметом дослідження в рамках окремих наукових робіт. Воно розглядалось лише фрагментарно у розрізі окремих суміжних проблематик, у роботах таких вчених, як: І.М. Миронець «Поняття будівництва і капітального будівництва» (2009 р.); В.О. Ромасько «Державний контроль у сфері будівництва, адміністративно-правові засади» (2010 р.); О.О. Квасніцька «Сутність будівельної діяльності: теоретичний погляд» (2011 р.); О.М. Козич «Досвід провідних країн світу в управлінні будівельною галуззю» (2012 р.); О.М. Онищенко «Поняття господарської будівельної діяльності та капітального будівництва» (2016 р.); К.Р. Резворович «Адміністративно-правове забезпечення реалізації державної політики у сфері будівництва» (2017 р.); В.М. Герасименко «Роль і місце державної підтримки щодо механізмів розвитку будівельної галузі» (2018 р.); Н.Б. Чекомасова «Адміністративно-правові засади державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду» (2019 р.); О.А. Марушева «Шляхи вдосконалення механізму нормативно-правового регулювання соціально-економічних відносин у будівництві в Україні» (2020 р.). Ознайомлення з наведеними дослідженнями свідчить, що в останніх містяться лише загальні положення про будівельну діяльність, а специфіка реалізації адміністративних процедур у відповідній сфері фактично не розкривається.

Окрім того, теоретичну основу дисертаційного дослідження будуть складати наукові праці таких науковців, як: Р. С. Алімова, С. М. Алфьорова, О. Г. Апанасюка, А. В. Баб'яка, Ю. Ю. Басової, Н. А. Берлача, І. К. Білодіда, І. В. Бойко,

О. М. Буханевича, О. Ю. Волковича, В. В. Галунька, О. С. Гальченко, І. І. Дахової, Д. С. Денисюка, О. О. Квасніцької, С. В. Книш, А. Т. Комзюка, О. І. Корнійчука, С. Г. Коротової, Д. В. Крилова, О. В. Левченка, С. Ю. Любімової, К. В. Муравйова, О. О. Пунди, Р. Є. Савіцької, М. Р. Сиротяка, О. В. Стукаленко, В. П. Тимощука, О. М. Тройнікової, О. Г. Юшкевича та інших.

У такий спосіб необхідність удосконалення практичної реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, відсутність комплексних монографічних досліджень, присвячених указаній проблематиці, а також наявність великої кількості прогалин та недоліків у чинному законодавстві, яке визначає правові засади реалізації вказаних процедур, обумовлюють актуальність та своєчасність представленого дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Тему дисертаційного дослідження узгоджено з положеннями: «Концепції Містобудівного кодексу України», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 536-р; Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015; Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016–2020 роки, ухвалених Національною академією правових наук України (рішення від 3 березня 2016 року); плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційної роботи полягає у тому, щоб спираючись на аналіз наукових поглядів учених та норм чинного законодавства України, з'ясувати сутність та особливості адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, а також урахувуючи позитивний зарубіжний та вітчизняний досвід, розробити відповідні пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства, положення якого визначають правові засади реалізації цих процедур у сфері будівельної діяльності.

Для реалізації зазначеної мети, необхідно виконати такі *завдання*:

- сформулювати дефініцію поняття та з'ясувати сутність і зміст будівельної діяльності;
- охарактеризувати правові засади здійснення будівельної діяльності в Україні та визначити місце серед них адміністративно-правового регулювання;
- з'ясувати поняття та здійснити класифікацію адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності;
- розкрити зміст дозвільних та реєстраційних процедур у сфері будівельної діяльності;
- визначити контрольно-наглядові процедури у сфері будівельної діяльності;
- надати характеристику процедурам здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності;
- узагальнити зарубіжний досвід щодо реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності та опрацювати можливості його використання в Україні;
- з'ясувати напрями вдосконалення адміністративного законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у

сфері будівельної діяльності.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

Предмет дослідження – адміністративні процедури у сфері будівельної діяльності.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Зокрема, за допомогою використання *логіко-семантичного* методу та методу *класифікації* сформульовано визначення поняття та з'ясовано сутність та зміст будівельної діяльності (підрозділ 1.1), а також надано визначення поняттю та здійснено класифікацію адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності (підрозділ 1.3). Використання методу *документального аналізу* дало змогу охарактеризувати правові засади здійснення будівельної діяльності в Україні та встановити місце серед них адміністративно-правового регулювання (підрозділ 1.2) *Структурно-функціональний* та *аналітичний* методи було використано для того, щоб надати характеристику дозвільним, реєстраційним, контрольно-наглядовим процедурам, а також процедурам здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності (розділ 2). *Порівняльно-правовий* та *прогностичний* методи було використано для того, щоб узагальнити зарубіжний досвід щодо реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності та опрацювати можливості його використання в Україні (підрозділ 3.1). Для того, щоб з'ясувати напрями вдосконалення адміністративного законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, було використано *формально-юридичний* метод (підрозділ 3.2). У роботі було використано низку інших методів, які дали змогу комплексно підійти до розв'язання проблематики, представленої у цьому науковому дослідженні.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертаційної роботи становлять праці вчених у галузі адміністративного права, а також інших галузевих дисциплін, зокрема теорії держави і права, філософії, соціології, психології тощо.

Нормативно-правовою базою дослідження слугували Конституція України, а також низка законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, нормами яких визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

Емпіричну основу дисертації становлять узагальнення діяльності суб'єктів будівельної діяльності, а також органів державної влади, які уповноважені реалізовувати адміністративні процедури у цій сфері. У ході дослідження використано також і власний досвід роботи здобувача.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційне дослідження є однією із перших спроб на доктринальному рівні, на основі аналізу наукових поглядів учених та норм чинного законодавства, з'ясувати сутність та особливості адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, а також спираючись на позитивний вітчизняний та зарубіжний досвід запропонувати напрями вдосконалення адміністративного законодавства, норми якого визначають правові засади реалізації цих процедур, зокрема:

вперше:

– акцентовано увагу на тому, що за прикладом європейських країн необхідно активно популяризувати та розвивати процедуру добровільної сертифікації у сфері будівельної діяльності, з огляду на що передбачити певні переваги для осіб, які пройшли відповідну процедуру сертифікації, однак при цьому важливо враховувати, що ефективність сертифікації, як процедури контролю за відповідністю встановленим вимогам і стандартам, залежить від рівня підготовки фахівця чи якості послуг та продукції, а також від рівня корупції в країні;

– обґрунтовано необхідність відійти від наявного карального аспекту юридичної відповідальності у сфері будівельної діяльності у бік її превентивного та виховного впливу, зокрема необхідно розширити коло заходів, які даватимуть змогу органам державного архітектурно-будівельного контролю здійснювати ефективні міри (заходи) із попередження та припинення правопорушень у зазначеній сфері;

– наголошено на доцільності запровадження (за прикладом США) процедури попереднього консультування суб'єкта будівельної діяльності, яка не має обов'язкового характеру, втім її проходження позитивно сприймається контрольно-наглядовими органами у сфері будівництва, особливо, коли йдеться про складні будівельні роботи, адже цінність цієї процедури полягає у тому, що вона суттєво зменшує ймовірність допущення помилок і порушень суб'єктом будівельної діяльності, що пришвидшує процес вирішення питання щодо надання останньому відповідного дозволу;

удосконалено:

– перелік характерних ознак адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, до яких зокрема віднесено такі: мають правовий характер, адже їх регламентуюча роль закріплюється у нормах права, зокрема адміністративного; логічним завершенням адміністративної процедури є прийняття відповідного адміністративного акту та вчинення тієї чи іншої владно-управлінської дії; застосовуються уповноваженими на їх використання суб'єктами, які одночасно виступають учасниками адміністративних правовідносин, тобто органами державної влади; є різнорідними та формують собою цілу сукупність владно-управлінських дії;

– поняття будівельної діяльності, яку зокрема запропоновано тлумачити у широкому та вузькому розумінні, зокрема у першому випадку будівельна діяльність – це сформована у суспільстві група врегульованих нормами законодавства країни правовідносин, детермінантами яких виступає діяльність уповноважених суб'єктів за напрямом побудови нових об'єктів будівництва, ремонту та реконструкції уже наявних; а у вузькому розумінні будівельна діяльність являє собою особливий вид регульованої правом діяльності, спрямованої на створення нових будівельних об'єктів (споруд, домів, господарських будівель тощо), а також реконструкцію та ремонт уже наявних;

– обґрунтування наукової думки про те, що у Порядку накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 квітня 1995 р. № 244, необхідно чітко визначити перелік (коло) основних прав, якими користується суб'єкт, що притягається до відповідальності за порушення у сфері будівельної діяльності;

дістали подальшого розвитку:

– теза про те, що провідне місце серед правових засад здійснення будівельної діяльності належить нормам адміністративного права, адже саме вони спрямовані на упорядкування правовідносин владно-управлінської сфери, тобто відносин, що виникають в контексті діяльності органів публічного адміністрування, а також інших органів державної влади з приводу реалізації ними передбачених законодавством функцій та повноважень у досліджуваній сфері суспільних відносин;

– обґрунтування наукової думки про те, що поняття «реєстрація» та «реєстраційна процедура» є цілком тотожними категоріями, які містять у собі дії уповноважених державних органів, спрямовані на внесення визначених законодавством відомостей до спеціальних державних обліків, реєстрів, списків тощо з метою посвідчення, зміни або припинення правового статусу відповідного суб'єкта у конкретній галузі;

– твердження про те, що нині контроль та нагляд у сфері будівництва мають принципово різні зміст та ціль, у зв'язку з чим різняться процедури, за допомогою яких зазначені категорії знаходять свій практичний вияв.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що сформульовані в дисертації пропозиції і висновки можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшої розробки проблемних питань, пов'язаних із реалізацією адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчості* – під час розробки змін і доповнень до законодавчих та підзаконних нормативних актів, положення яких визначають правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності;

– *правозастосовній діяльності* – для покращення практичної діяльності органів державної влади, уповноважених реалізовувати адміністративні процедури у сфері будівельної діяльності;

– *освітньому процесі* – при підготовці навчальних програм та науково-методичних матеріалів, підручників і навчальних посібників з дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Апробація матеріалів дослідження. Підсумки розроблення проблеми загалом, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.); «Актуальні проблеми реформування системи законодавства України» (м. Запоріжжя, 25–26 січня 2019 р.); «Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин» (м. Дніпро, 6–7 березня 2020 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, логічно об'єднаних у вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 205 сторінок. Список використаних джерел налічує 274 найменування і займає 28 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, вказується зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами, визначаються мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, наукова новизна його результатів, їх практичне значення, а також наводяться дані щодо апробації матеріалів дисертації, структури та обсягу дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади здійснення будівельної діяльності в Україні» присвячений дослідженню поняття, а також з'ясуванню сутності та змісту будівельної діяльності; вивченню правових засад здійснення будівельної діяльності в Україні та становленню місця серед них адміністративно-правового регулювання; з'ясуванню поняття та проведення класифікації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

У *підрозділі 1.1 «Поняття, сутність та зміст будівельної діяльності»* зазначається, що будівництво є однією із пріоритетних галузей господарювання, а тому влада кожної держави повинна забезпечити ефективне та дієве регулювання даної сфери, і Україна у цьому контексті не є винятком. Наголошено, що діяльність суб'єктів у будівельній сфері є не тільки практичною галуззю, але й дискусійною науковою проблематикою.

Проведено аналіз словникової літератури з метою з'ясування етимологічного змісту терміну «будівництво». Проаналізовано наукові підходи до розуміння понять і характерних властивостей будівництва та будівельної діяльності. Проведено вивчення нормативно-правових джерел на предмет визначення у них вказаних понять. На підставі проведеного дослідження встановлено, що терміни «будівництво» та «будівельна діяльність» є тотожними.

Встановлено, що сутність будівельної діяльності можна розглядати у широкому та вузькому сенсі. У вузькому тлумаченні будівельна діяльність – це особливий вид регульованої правом діяльності, який направлено на створення нових будівельних об'єктів (споруд, домів, господарських будівель тощо), а також реконструкцію та ремонт вже існуючих. Акцентовано увагу на тому, що більш широке розуміння даної діяльності трактується через призму поняття праввідносин. Тобто будівельна діяльність – це сформований у суспільстві комплекс регульованих нормами законодавства України праввідносин, детермінантами яких є діяльність уповноважених суб'єктів за напрямом побудови нових об'єктів будівництва, ремонту та реконструкції вже існуючих. Виокремлено коло основних ознак, що характеризують внутрішній зміст будівництва.

У *підрозділі 1.2 «Правові засади здійснення будівельної діяльності в Україні та місце серед них адміністративно-правового регулювання»* зазначається, що необхідною умовою існування будь-якої держави є упорядкованість суспільних відносин, що виникають в процесі діяльності її населення. Унормованість цих відносин забезпечує можливість нормальної роботи державного апарату та попереджує хаос, в рамках якого важко забезпечити належну реалізацію прав та інтересів кожної людини. Аргументовано, що відносини, які складаються в ході будівельної діяльності і супроводжують її, також потребують відповідного правового регулювання, тобто мають реалізовуватися на відповідних правових

засадах.

Досліджено сутнісний зміст категорії «правові засади», задля чого проведено вивчення відповідних доктринальних, навчальних та нормативно-правових джерел. Зроблено висновок про те, що під засадами здійснення будівельної діяльності в Україні слід розуміти систему міжнародних та національних, законодавчих та підзаконних нормативних документів, положеннями яких регламентовано відносини в галузі здійснення та забезпечення будівельної діяльності в Україні.

Проведено дослідження міжнародних нормативно-правових актів, а також чинного українського законодавства на предмет визначення у них правових засад здійснення будівельної діяльності. Дослідження зазначених засад проводилося з огляду на юридичну силу нормативно-правового акту, в якому вони закріплені.

Встановлено, що значна частина норм у цій сфері має адміністративно-правовий характер. Тобто вагомий внесок у впорядкування матеріальних і процедурно-процесуальних суспільних відносин у галузі будівельної діяльності здійснюється засобами адміністративно-правового регулювання, завдяки якому визначаються характер і межі державного впливу у будівельній галузі, виражається ступінь офіційного впливу на неї за рахунок владно-управлінських інструментів.

У підрозділі 1.3 «*Поняття та класифікація адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності*» зазначається, що велике значення у будівельній діяльності відведено державі, яка підтримує та координує сферу будівництва за допомогою різного владно-управлінського інструментарію, до якого зокрема належать адміністративні процедури, різноманіття яких викликає необхідність встановлення їх поняття та класифікації. У зв'язку із цим проведено вивчення існуючих дослідницьких позицій з приводу розуміння поняття та значення процедури як управлінського й правового явища.

Встановлено, що у загальному розумінні процедура являє собою групу взаємозалежних, послідовних дій або операцій, які реалізуються для досягнення якогось конкретного результату. Доведено, що у правовому (юридичному) сенсі процедура – це визначна норма юридичних актів упорядкована сукупність юридично значимих дій, послідовно здійснюваних для досягнення заздалегідь визначеної мети. Окрема увага приділена тлумаченню сутнісного змісту та значення адміністративних процедур як засобу регулювання будівельної діяльності.

Виокремлено коло основних ознак адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності. З урахуванням зазначеного, запропоновано розуміти під адміністративними процедурами у сфері будівельної діяльності закріплені законодавством України групи дій та операцій владно-управлінського характеру, які використовуються уповноваженими органами державної влади з метою регулювання адміністративно-правових відносин, що виникають в межах здійснення будівельної діяльності.

Проаналізовано існуючі у доктринальних та навчальних держалах підходи до класифікації адміністративних процедур. Констатовано, що адміністративні процедури у сфері будівельної діяльності найбільш доцільно поділити на такі види: дозвільні, реєстраційні та контрольно-наглядові.

Розділ 2 «Види адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності» присвячений дослідженню дозвільних, реєстраційних та контрольно-наглядових

процедур у сфері будівельної діяльності; а також процедур здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності.

У підрозділі 2.1 «Дозвільні та реєстраційні процедури у сфері будівельної діяльності» зазначається, що одними з найбільш часто використовуваних видів адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності є процедури дозвільного та реєстраційного характеру. Дані процедури досить яскраво виражають наказовий та примусовий характер державного регулювання будівництва. Однак, реєстрація та дозвіл – це не тільки непорушна воля держави, а сукупність багатьох юридичних процесів, кожен з яких націлено на забезпечення інтересів як владного, так і особистого інтересу певного суб'єкта.

Досліджено поняття «дозволу» та «дозвільної процедури», задля чого проаналізовані відповідні доктринальні та навчальні джерела, а також положення нормативно-правових актів. Встановлено, що дозвіл може тлумачитися у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні дозвіл являє собою надане державою виключне право на вчинення якоїсь конкретної діяльності. У більш вузькому сенсі дозвіл – це виданий офіційними державними органами документ встановленої форми та зразку, яким посвідчується наявність права у відповідного суб'єкта на провадження якоїсь діяльності. Звідси, дозвільні процедури у сфері будівельної діяльності визначено як сукупність врегульованих законодавством операцій, які провадяться уповноваженими органами державної влади щодо надання відповідному суб'єкту офіційного документу встановленого зразку, дозволу (ліцензії), яким посвідчується право такого суб'єкта займатись визначеним видом діяльності або здійснювати окремі роботи. Досліджено визначений законодавством порядок реалізації дозвільних процедур у сфері будівельної діяльності.

На підставі аналізу наукових думок і позицій здійснено вивчення поняття та сутності реєстрації та реєстраційних процедур. Встановлено, що поняття «реєстрація» та «реєстраційна процедура» є цілком тотожними категоріями, і включають в себе дії уповноважених державних органів, направлені на внесення визначених законодавством відомостей до спеціальних державних обліків, реєстрів, списків тощо, з метою посвідчення, зміни або припинення правового статусу відповідного суб'єкта у конкретній галузі. В даному випадку такою галуззю виступає будівництво. Розглянуто визначений законодавством порядок реалізації реєстраційних процедур у галузі будівельної діяльності.

Наголошено, що реєстраційні та дозвільні процедури, незважаючи на притаманну їм специфіку і свої завдання, перебувають у єдності між собою та мають єдину мету – визначення правового статусу суб'єкта, як такого, що має законну можливість провадити будівельну діяльність на території України.

У підрозділі 2.2 «Контрольно-наглядові процедури у сфері будівельної діяльності» наголошується, що важливим питанням участі держави в управлінні будівельною галуззю є здійснення контролю та нагляду у даній сфері. Відмічено, що реалізація даних засобів управління також забезпечується і опосередковується адміністративними процедурами.

Узагальнено наукові підходи та бачення законодавця щодо тлумачення понять контроль та нагляд, звернено увагу на їх співвідношення. Встановлено, що у праві нагляд здебільшого пов'язують із процесом перевірки відповідності якоїсь

діяльності чи процесу дотримання принципу законності. В свою чергу контроль – це оперативно-функціональна діяльність метою якої є забезпечення дотримання нормативно-встановлених вимог та стандартів, яка дозволяє здійснювати втручання у роботу контрольованого об'єкту. Відмічено, що зазначений поділ є умовним, так як на практиці досить часто вбачається законодавче ототожнення контролю та нагляду, що виражено у змісті великого числа адміністративних процедур.

Проаналізовано чинне законодавство в частині врегулювання ним порядку реалізації контрольної-наглядової діяльності у сфері будівництва. Приділено увагу суб'єктам та формам контрольної-наглядової діяльності у зазначеній сфері. На підставі проведеного дослідження зроблено висновок про те, що наразі контроль та нагляд у сфері будівництва мають принципово різні зміст та ціль, у зв'язку із чим різняться процедури їх практичної реалізації.

Акцентовано увагу на тому, що контрольні процедури являють собою набір адміністративних заходів та операцій, які направлено на перевірку дотримання суб'єктами провадження будівельної діяльності всіх передбачених норм і стандартів у даній сфері, а також притягнення правопорушників до відповідальності. У той час як нагляд – це управлінська діяльність, направлена не на суб'єктів реалізації будівництва, а на уповноважені державні органи в галузі будівельної діяльності. Констатовано, що наглядові процедури полягають у перевірці правильності та законності рішень даних суб'єктів владних повноважень.

У підрозділі 2.3 *«Процедури здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності»* звертається увага на те, що одним із основних засобів (інструментів) охорони режиму законності в будівельній діяльності є встановлення відповідальності за порушення законодавчих вимог щодо її здійснення. Аргументовано, що юридична відповідальність являє собою досить складне правове явище, яке прямо пов'язане із застосуванням обмежень, позбавлень та примусових заходів до суб'єктів, які вчинили протиправну поведінку (дії чи бездіяльність). На підставі аналізу доктринальної та навчальної літератури, а також положень чинного законодавства з'ясовано сутнісний зміст та роль юридичної відповідальності в цілому, та адміністративної зокрема.

Зазначено, що незалежно від того, розуміється відповідальність як інститут об'єктивного права чи як елемент правовідносин, вона завжди передбачає настання для особи, яка вчинила правопорушення, несприятливих наслідків, характер, вид та міра яких визначаються законодавством. Тому, з метою недопущення протиправного притягнення особи до юридичної відповідальності, зменшення вірогідності зловживання посадовими особами, які притягають до відповідальності, своїми владними повноваженнями, забезпечення повноти та об'єктивності розгляду всіх обставин справи, державою закріплюється спеціальний порядок провадження у справах про правопорушення. Проведено вивчення дослідницьких думок і позицій щодо визначення поняття і значення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Встановлено, що провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності слід розуміти як здійснювану на підставі, у порядку та межах визначених законодавством діяльність компетентних суб'єктів із розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності та

вирішення питання про застосування до правопорушника (правопорушників), передбачених законодавством стягнень.

Розглянуто законодавчі засади здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності. Виокремлено стадії даного провадження, а саме: відкриття провадження; розгляд справ про правопорушення; прийняття та оголошення рішення (постанови) за результатами розгляду справи про правопорушення у сфері будівельної діяльності; оскарження постанови по справі (факультативна стадія). На підставі аналізу положень чинного законодавства охарактеризовано сутнісний зміст та значення кожної із зазначених стадій. Акцентовано увагу на проблемних моментах законодавчої регламентації досліджуваного провадження на окремих стадіях його здійснення.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності» присвячений вивченню зарубіжного досвіду щодо реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, визначенню можливостей його використання в Україні та з'ясуванню напрямків покращення адміністративного законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

У підрозділі 3.1 *«Зарубіжний досвід реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності та можливості його використання в Україні»* відмічається, що якісна та змістовна робота з удосконалення адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності в Україні повинна передбачати вивчення зарубіжного досвіду у цій сфері. Зазначено обумовлено як не надто багатим власним досвідом України в даній галузі, так і зовнішньополітичним курсом нашої держави, спрямованим на інтеграцію до Європейського Союзу та приведенням вітчизняного законодавства у відповідність до європейських норм і стандартів.

Розглянуто позиції дослідників з приводу необхідності та доцільності вивчення і перейняття зарубіжного досвіду в частині врегулювання адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

Проведено дослідження політико-правових засад та організаційно-управлінських заходів щодо реалізації адміністративних дозвільних, реєстраційних, сертифікаційних та контрольно-наглядових процедур у провідних країнах світу, зокрема акцентовано увагу на їх організацію і порядок здійснення у таких державах як: Франція, Німеччина та Сполучені Штати Америки.

Узагальнено, що у провідних державах світу склався багаторівневий адміністративно-правовий механізм управління будівельною сферою, який дозволяє здійснювати контроль та нагляд за законністю, якістю та безпечністю будівельної діяльності як на загальнодержавному, так і регіональному та місцевому рівнях. Виокремлено позитивні аспекти врегулювання і реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності втілення яких є корисним та необхідним для забезпечення розвитку української будівельної галузі.

У підрозділі 3.2 *«Напрямки вдосконалення адміністративного законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності»* зауважується, що сучасний стан законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, характеризується наявністю ряду проблемних

моментів, серед яких є поспішні, непродумані та непослідовні кроки влади у напрямку реформування вітчизняної сфери управління будівельною діяльністю.

Звернено увагу на наукові підходи щодо можливих напрямків удосконалення законодавчих засад управління сферою будівельної діяльності. Надано оцінку Концепції публічного управління у сфері містобудівної діяльності, на основі чого визначено у ній проблемні моменти, які заважають нормальному розвитку будівельної сфери України.

В якості ключового проблемного моменту законодавчого регулювання у досліджуваній сфері названо невідповідність деяких підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють процедури у сфері будівельної діяльності діючим Законам. Акцентовано увагу на тому, що така ситуація не відповідає принципам верховенства закону та правової визначеності.

Обґрунтовано доцільність вдосконалення процедури отримання дозволу на проведення будівельних робіт, а також наголошено на необхідності приведення її у відповідність до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Акцентовано увагу на необхідності удосконалення процедури провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності. Відмічається на доцільності використання досвіду США при вирішенні даного питання, зокрема йдеться про необхідність відійти від існуючого карального аспекту юридичної відповідальності у сфері будівельної діяльності у бік її превентивного та виховного впливу. Доведено, що важливим моментом даного кроку є розширення кола заходів, які дозволятимуть органам державного архітектурно-будівельного контролю здійснювати ефективні міри із попередження та припинення правопорушень у зазначеній сфері. Зауважується на необхідності популяризації та розвитку в Україні процедур сертифікації у сфері будівельної діяльності.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у тому, щоб спираючись на аналіз наукових поглядів учених та норм чинного законодавства України, з'ясувати сутність та особливості адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, а також урахувавши позитивний зарубіжний та вітчизняний досвід, розробити відповідні пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства, положення якого визначають правові засади здійснення будівельної діяльності, зокрема:

1. Виділено широкий та вузький підходи до розуміння будівельної діяльності. Відповідно до широкого будівельна діяльність – це сформована у суспільстві група врегульованих нормами законодавства країни правовідносин, детермінантами яких виступає діяльність уповноважених суб'єктів за напрямом побудови нових об'єктів будівництва, ремонту та реконструкції уже наявних. У вузькому розумінні будівельна діяльність являє собою особливий вид регульованої правом діяльності, спрямованої на створення нових будівельних об'єктів (споруд,

домів, господарських будівель тощо), а також реконструкцію та ремонт уже наявних.

Ключовими особливостями будівельної діяльності, які визначають її зміст, визначено те, що:

- по-перше, результатом провадження такої діяльності є зазвичай створення нового будівельного об'єкта або споруди, який відповідно до законодавства України є нерухомим майном та підлягає спеціальній реєстрації;
- по-друге, будівельна діяльність має не тільки юридичну, але й особливу економічну, технічну та політичну важливість, оскільки у процесі її провадження виникає комплекс різноманітних правовідносин адміністративно-публічної, фінансової, цивільної, податкової та інших галузей;
- по-третє, будівельна діяльність має особливе стратегічне значення, оскільки в окремих випадках будівництво пов'язано зі спорудженням не тільки промислових та житлових будівель, але і будівель критичної інфраструктури;
- по-четверте, будівельна діяльність виступає об'єктом значних обсягів інвестувань.

2. Визначено, що правові засади здійснення будівельної діяльності в Україні – це система міжнародних та національних законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, положеннями яких регулюються відносини у галузі забезпечення та здійснення будівельної діяльності в Україні. Доведено, що адміністративно-правове регулювання займає домінуюче місце у системі правових засад здійснення будівельної діяльності, адже положеннями більшості нормативних актів регламентовано питання роботи публічної адміністрації за напрямками: державної підтримки будівельного сектору; здійснення нагляду та контролю за правильністю будівельної діяльності; притягнення до відповідальності осіб, які порушують легальний стан будівельної сфери; реалізації реєстраційних та інших видів адміністративних процедур тощо.

3. Доведено, що адміністративні процедури у сфері будівельної діяльності – це закріплені законодавством України групи операцій та дій владно-управлінського характеру, що використовуються уповноваженими органами державної влади з метою регулювання адміністративно-правових відносин, які виникають у межах провадження будівельної діяльності. Класифіковано адміністративні процедури у сфері будівельної діяльності на три групи: реєстраційні, дозвільні та контрольно-наглядові.

4. З'ясовано, що дозвільні процедури – це сукупність визначених законодавством операцій, які провадяться уповноваженими владними органами щодо надання відповідному суб'єкту офіційного документу встановленого зразка (дозволу, ліцензії), яким посвідчується право такого суб'єкта займатися визначеним видом діяльності або здійснювати відповідні роботи. Реєстраційна процедура – це сукупність дій уповноважених державних органів, спрямованих на внесення визначених законодавством відомостей до спеціальних державних реєстрів, обліків, списків, з метою посвідчення, зміни або припинення правового статусу відповідного суб'єкта у конкретній галузі. Встановлено, що реєстраційні та дозвільні процедури у сфері будівельної діяльності перебувають у єдності між собою та мають єдину мету – визначення правового статусу суб'єкта як такого, що має законну можливість

провадити будівельну діяльність на території України. Відповідно до цього, реєстраційні процедури спрямовані на перевірку спеціальної документації, необхідної на отримання права провадити відповідну будівельну діяльність та внесення відомостей про осіб, що її подали, до спеціального реєстру у сфері будівництва. Натомість дозвільні процедури, на основі проведених реєстрацій, здійснюються для надання відповідному суб'єкту спеціального документу, дозволу, який дає йому право провадити будівельну діяльність на території України.

5. Аналіз правових засад будівельної діяльності в Україні показав, що нині контроль та нагляд у сфері будівництва мають принципово різні цілі та зміст. Контрольні процедури – це набір адміністративних операцій та заходів, який спрямовано на перевірку дотримання суб'єктами провадження будівельної діяльності всіх передбачених стандартів і норм у цій сфері, а також притягнення порушників таких норм і стандартів до відповідальності. Натомість нагляд є управлінською діяльністю, спрямованою на уповноважені державні органи в галузі будівельної діяльності з метою перевірки правильності та законності їх рішень.

6. Установлено, що провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності – це здійснювана на підставі, у порядку та межах, визначених законодавством, діяльність компетентних суб'єктів із розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності та вирішення питання про застосування до правопорушника (правопорушників) передбачених законодавством стягнень.

Констатовано, що провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності, вчинені громадянами чи посадовими особами, і провадження у справах про правопорушення у цій самій сфері відносно юридичних осіб чи фізичних осіб-підприємців, хоча й регламентуються різними законодавчими актами, втім у більшості аспектів однакові. Загалом стан законодавчого врегулювання цих проваджень можна оцінити як задовільний. Більшість їх важливих аспектів мають досить чітке нормативно-правове визначення (оформлення). Водночас у законодавчому підґрунті провадження у справах про правопорушення у сфері будівельної діяльності є певні недоліки, що потребують усунення, з метою підвищення якості та дієвості механізму притягнення до юридичної відповідальності за вказані правопорушення.

7. Обґрунтовано, що з метою удосконалення в Україні державного регулювання сфери будівельної діяльності доречно акцентувати увагу на такі аспекти адміністративних процедур в зарубіжних країнах у цій сфері, як:

– застосування наявних у країнах ЄС процедур встановлення відповідності послуг та продукції затвердженим стандартам і нормативам. Зокрема, проходження суб'єктами будівельної діяльності процедури добровільної сертифікації забезпечує не лише високий рівень довіри з боку споживачів їх послуг, продукції, а й сприяє більш лояльному та менш прискіпливому відношенню з боку суб'єктів публічної влади під час вирішення питання про надання дозволу на будівництво;

– запровадження за прикладом США процедури попереднього консультування суб'єкта будівельної діяльності, яка не має обов'язкового характеру, втім її проходження позитивно сприймається контрольно-наглядовими органами у сфері будівництва, особливо коли йдеться про складні будівельні роботи. Цінність цієї

процедури полягає у тому, що вона суттєво зменшує ймовірність допущення помилок і порушень суб'єктом будівельної діяльності, що пришвидшує процес вирішення питання щодо надання останньому відповідного дозволу;

– скористатися досвідом Німеччини та звільнити суб'єкта від необхідності проходити дозвільну процедуру в органах будівельного контролю та нагляду, якщо здійснювані ним роботи, з метою забезпечення публічної безпеки, потребують отримання дозволів (допусків) згідно з іншими законодавчими актами (наприклад, щодо забезпечення населення електроенергією, природним газом тощо);

– надавати перевагу превентивним, а не каральним заходам у разі виявлення порушень у будівельній сфері. Тобто вживати заходів, які унеможливають будівельну діяльність суб'єкта до моменту усунення ним недоліків, порушень. Найбільш суворі стягнення мають застосовуватися тільки у випадку неодноразового чи одноразового, втім умисного та грубого порушення суб'єктом законодавчих вимог і правил у сфері будівельної діяльності.

8. Ключовими напрямками вдосконалення адміністративного законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності, визначено:

– по-перше, необхідність забезпечити відповідність положень підзаконних актів у сфері будівельної діяльності законам, на виконання та на розвиток положень яких такі підзаконні акти власне і приймаються. Зокрема, запропоновано акцентувати увагу на наявність розходжень у змісті ст. 37 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI, в якій визначається порядок надання дозволу на виконання будівельних робіт, та постанови Кабінету Міністрів України «Про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 13 березня 2020 р. № 218;

– по-друге, для того, щоб відійти від наявного карального аспекту юридичної відповідальності у сфері будівельної діяльності у бік її превентивного та виховного впливу, запропоновано розширити коло заходів, які дозволятимуть органам державного архітектурно-будівельного контролю здійснювати ефективні заходи із попередження та припинення правопорушень у зазначеній сфері;

– по-третє, запропоновано переглянути процедури сертифікації у сфері будівельної діяльності. Проблема цих процедур у нашій державі обумовлена тим, що на відміну від провідних країн Європи, в Україні незалежні організації не мають належного обсягу повноважень для здійснення ефективного й дієвого контролю за якістю продукції та послуг у сфері будівельної діяльності, а також рівнем професійної підготовки відповідних фахівців.

**СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
в яких висвітлено основні наукові результати дисертації:**

1. Калашніков Г.Ю. До характеристики дозвільних та реєстраційних процедур у сфері будівельної діяльності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 1(16). Т. 5. С. 156–162.
2. Калашніков Г.Ю. Правовые основы осуществления строительной деятельности в Украине и место среди них административно-правового регулирования. *Право и политика*. 2018. № 4. С. 193–197 (Кыргызская Республика).
3. Калашніков Г.Ю. До проблеми визначення поняття та видів адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 4(25). Т. 5. С. 133–137.
4. Калашніков Г.Ю. Поняття, сутність та зміст будівельної діяльності. *Юридична наука*. 2019. № 1. С. 111–117.
5. Калашніков Г.Ю. До характеристики контрольно-наглядових процедур у сфері будівельної діяльності. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 5. С. 181–186.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Калашніков Г.Ю. До класифікації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності. *Теорія і практика сучасної юриспруденції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7–8 груд. 2018 р.). К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 51–55.
7. Калашніков Г.Ю. До проблеми визначення поняття та ознак адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності. *Актуальні проблеми реформування системи законодавства України*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 25–26 січ. 2019 р.). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2019. С. 91–94.
8. Калашніков Г.Ю. До проблеми визначення дозвільних процедур у сфері будівельної діяльності. *Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 6–7 берез. 2020 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2020. С. 77–80.

АНОТАЦІЯ

Калашніков Г. Ю. Адміністративні процедури у сфері будівельної діяльності. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2020.

Дисертаційне дослідження присвячено аналізу адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

У роботі наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у тому, щоб з'ясувати сутність та особливості адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності та надати їм змістовну характеристику, а також розробити відповідні пропозиції та рекомендацій щодо вдосконалення адміністративного законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

Надається визначення поняттю та з'ясовується сутність та зміст будівельної діяльності. Надається характеристика правовим засадам здійснення будівельної діяльності в Україні та встановлюється місце серед них адміністративно-правового регулювання. З'ясовується поняття та здійснюється класифікація адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності. Розкривається зміст дозвільних та реєстраційних процедур у сфері будівельної діяльності. Визначаються контрольно-наглядові процедури у сфері будівельної діяльності. Надається характеристика процедурам здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері будівельної діяльності. Узагальнюється зарубіжний досвід щодо реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності та опрацьовуються можливості його використання в Україні. З'ясовуються напрямки покращення адміністративного законодавства, нормами якого визначаються правові засади реалізації адміністративних процедур у сфері будівельної діяльності.

Ключові слова: будівельна діяльність, адміністративні процедури, правові засади, адміністративно-правове регулювання, класифікація, дозвільні процедури, реєстраційні процедури, контрольно-наглядові процедури, провадження, адміністративне правопорушення, зарубіжний досвід, адміністративне законодавство, вдосконалення.

АННОТАЦІЯ

Калашников Г. Ю. Административные процедуры в области строительной деятельности. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право, информационное право». – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2020.

Диссертационное исследование посвящено анализу административных процедур в сфере строительной деятельности.

В работе приведено теоретическое обобщение и новое решение научной задачи, которая заключается в том, чтобы выяснить сущность и особенности административных процедур в сфере строительной деятельности и предоставить им содержательную характеристику, а также разработать соответствующие предложения и рекомендации по совершенствованию административного законодательства, нормами которого определяются правовые основы реализации административных процедур в сфере строительной деятельности.

Дается определение понятию и выясняется сущность и содержание строительной деятельности. Предоставляется характеристика правовым основам осуществления строительной деятельности в Украине и устанавливается место среди них административно-правового регулирования. Выясняется понятие и осуществляется классификация административных процедур в сфере строительной деятельности. Раскрывается содержание разрешительных и регистрационных процедур в сфере строительной деятельности. Определяются контрольно-надзорные процедуры в сфере строительной деятельности. Дается характеристика процедурам осуществления производства по делам об административных правонарушениях в

сфере строительной деятельности. Обобщается зарубежный опыт по реализации административных процедур в сфере строительной деятельности и обрабатываются возможности его использования в Украине. Определены направления совершенствования административного законодательства, нормами которого определяются правовые основы реализации административных процедур в сфере строительной деятельности.

Ключевые слова: строительная деятельность, административные процедуры, правовые основы, административно-правовое регулирование, классификация, разрешительные процедуры, регистрационные процедуры, контрольно-надзорные процедуры, производства, административное правонарушение, зарубежный опыт, административное законодательство, совершенствования.

SUMMARY

Kalashnikov H. Yu. Administrative Procedures in the Building Sector. – Qualifying scientific work as the manuscript.

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 «Administrative law and procedure; financial law; informational law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2020.

The dissertation research is focused on the analysis of administrative procedures in the building sector.

The author of the paper has provided theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which is to clarify the nature and specific features of administrative procedures in the building sector and give the content characteristics to them, as well as to develop appropriate propositions and recommendations for improving administrative legislation, the norms of which determine the legal principles for the realization of administrative procedures in the building sector.

The author has provided the definition and has clarified the essence and content of the building sector. The characteristic of the legal principles of the realization of building activity in Ukraine has been given and the place of administrative and legal regulation among them has been established. The author has clarified the concept and has carried out the classification of administrative procedures in the building sector. The content of permitting and registration procedures in the building sector has been revealed. Control and supervisory procedures in the building sector have been determined. The author has provided characteristics to the procedures for conducting proceedings in cases on administrative offenses in the building sector. International experience on the implementation of administrative procedures in the building sector has been summarized and the possibilities of its application in Ukraine have been studied.

The author has found out the directions for improving administrative legislation, the norms of which define legal principles for the realization of administrative procedures in the building sector.

Key words: building sector, administrative procedures, legal principles, administrative and legal regulation, classification, permitting procedures, registration procedures, control and supervisory procedures, proceedings, administrative offenses, international experience, administrative legislation, improvement.